

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародної економіки та світового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія наукових економічних досліджень

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"
спеціальність 051 "Економіка"
освітня програма міжнародна економіка
спеціалізація міжнародна економіка
вид дисципліни за вибором
факультет економічний

2018/ 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“22” червня 2018 року, протокол №8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
к.е.н., доц. Дуна Н.Г.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародної економіки та світового господарства

Протокол від “11” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри міжнародної економіки та світового господарства

_____ Задорожний Г.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Методологія наукових економічних досліджень” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістра спеціальності 051 «Економіка»

спеціалізації «Міжнародна економіка»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Методологія наукових економічних досліджень” є засвоєння теоретичних основ методології економічної науки та набуття практичних навичок економічних досліджень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Методологія наукових економічних досліджень” є дослідження еволюції методології економічної науки, формування теоретичного та практичного підґрунтя ефективного наукового дослідження

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
6-й	
Семестр	
11	
Лекції	
18 год.	
Практичні, семінарські заняття	
18 год.	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
54 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати

- загальні тенденції, закономірності розвитку методів економічної науки,
- механізми та закономірності проведення економічного аналізу,
- методи та засоби організації та планування економічних досліджень.

В результаті засвоєння курсу студенти повинні вміти:

- аналізувати сучасні економічні процеси,
- враховувати та використовувати методи та методики економічних досліджень,
- знати наукове тлумачення особливостей застосування різних методів дослідження,

- критично мислити, працювати з літературними джерелами, первинними статистичними та архівними матеріалами, користуючись інструментарієм економічних наук.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологія та методи економічного дослідження

Тема 1. Предмет економічної науки.

Природа та значення економічної науки. Визначення предмета економічної теорії. Дослідження зарубіжних та вітчизняних економістів. Відмінності у трактуванні.

Тема 2. Методологічні основи дослідження економіки

Зародження економічних знань. Елементи економічного аналізу в епоху античності. Методологія меркантилістів. Методологія класичної школи. Методологія сучасних економічних теорій.

Тема 3. Методологічні проблеми в розвитку сучасної економічної науки.

Багатомірність як атрибут сучасної дійсності. Багатомірний підхід в сучасному науковому пізнанні. Необхідність створення нової методології дослідження економічних процесів та змін. Сучасні закони світогосподарського розвитку. Суб'єкт та об'єкт в економічному дослідженні. Соціальна економіка як наукова область сучасного економічного знання. Інтелектономіка як світогляд нового століття.

Тема 4. Поняття “методологія” та його структура.

Сутність поняття “методологія”. Розгорнуте визначення методології. Роль категорій діалектики в економічному дослідженні. Методологічна культура науки. Структура методологічного дослідження. Сучасні методи економічного дослідження.

Тема 5. Філософські та загальнонаукові принципи в економічній науці.

Еволюція поглядів на зміст поняття “принцип”. Сучасне трактування поняття. Принцип матеріалізму. Принцип розвитку в економічному дослідженні. Принцип історизму в економічному дослідженні.

Тема 6. Методологічні основи дослідження глобальних економічних процесів

Теоретичні передумови розвитку глобальних процесів в економіці. Наслідки глобалізації у різних сферах. Завдання економічної науки в сучасних умовах.

Розділ 2. Основи організації наукового дослідження в економіці

Тема 7. Інформаційна база наукового економічного дослідження

Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Дослідницька робота як особливий вид діяльності. Етапи вибору проблеми (теми) та його основні вихідні документи. Вимоги, що ставляться до теми дослідження. Визначення мети і завдання наукового дослідження. Формулювання проблеми.

Розробка структури проблеми – конкретизація проблеми дослідження.

Застосування системного підходу в наукових дослідженнях.

Тема 8. Організація наукового економічного дослідження

Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план.

План-проспект. Орієнтована структура плану названої роботи. Календарний план-графік та його форма.

Застосування системного підходу в наукових дослідженнях.

Тема 9. Підготовка та оформлення результатів наукових робіт

Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
 Авторський аркуш. Обліково-видавничий аркуш. Наукова монографія.
 Наукова стаття. Структурні елементи статті. Тези наукової доповіді (повідомлення). Методика підготовки та оформлення публікації. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Техніка написання тексту. Реферат. Доповідь (повідомлення).

Тема 10. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.

Магістерська робота. Загальна схема наукового дослідження. Вибір і затвердження теми. Формулювання назви роботи. Затвердження теми. Складання індивідуального і робочого планів. Мова і стиль магістерської роботи. Особливості наукової мови. Стилистичні особливості. Стислість. Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи. Нумерація. Подання текстового матеріалу. Літерні аббревіатури. Ілюстрації. Таблиці. Формули. Посилання. Вимоги до цитування. Список використаних джерел. Додатки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологія та методи економічного дослідження												
Тема 1. Предмет економічної науки.	8	2	2			4						
Тема 2. Методологічні основи дослідження економіки	8	2	2			4						
Тема 3. Методологічні проблеми в розвитку сучасної економічної науки	8	2	2			4						
Тема 4. Поняття “методологія” та його структура.	8	2	2			4						
Тема 5. Філософські та загальнонаукові принципи в економічній науці.	6	1	1			4						
Тема 6. Методологічні	10	2	2			6						

основи дослідження глобальних економічних процесів												
Разом за розділом 1	48	11	11			26						
Розділ 2. Основи організації наукового дослідження в економіці												
Тема 1. Інформаційна база наукового економічного дослідження	8	1	1			6						
Тема 2. Організація наукового економічного дослідження	8	2	2			6						
Тема 3. Підготовка та оформлення результатів наукових робіт	12	2	2			8						
Тема 4. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.	12	2	2			8						
Разом за розділом 2	42	7	7			28						
<i>Всього годин</i>	90	18	18			54						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет економічної науки.	2
2	Методологічні основи дослідження економіки	2
3	Методологічні проблеми в розвитку сучасної економічної науки	2
4	Поняття “методологія” та його структура.	2
5	Філософські та загальнонаукові принципи в економічній науці.	1
6	Методологічні основи дослідження глобальних економічних процесів	2
7	Інформаційна база наукового економічного дослідження	1
8	Організація наукового економічного дослідження	2
9	Підготовка та оформлення результатів наукових робіт	2
10	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Дослідження зарубіжних та вітчизняних економістів щодо предмету сучасної економічної науки	4
2	Еволюція методології економічної науки	4
3	Сучасні закони світогосподарського розвитку	4
4	Методологічна культура економічної науки	4
5	Використання принципів розвитку та історизму в сучасному економічному дослідженні	4
6	Вплив глобалізації на розвиток методології сучасного економічного дослідження	6
7	Вибір наукової проблеми та формулювання мети та завдань дослідження на прикладі магістерської роботи	6
8	План наукового дослідження	6
9	Написання тез за обраною проблемою	8
10	Оформлення списку першоджерел. Написання висновків.	8
	Разом	54

7. Методи контролю екзамен

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей у вигляді:

- опитування,
- підготовки доповідей та презентації.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота										Разом	Екзамен	Сума
Розділ					Розділ					60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Антология экономической классики: В.Петти, А.Смит, Д.Рикардо.-М.,1993.
2. Антология экономической классики: Т.Мальтус, Дж.Кейнс, Ю.Ларин.- М.,1993.
3. Бартенев С.А. Экономические теории и школы.-М.,1995.
4. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе.-М.,1994.
5. Вебер М. Объективность социально-научного и социально-политического познания. Пер. с нем. М.: Прогресс, 1990.
6. Веблен Т. Теория праздного класса.- М.: Прогресс,1984.
7. Гальчинський А. Економічна методологія. Логіка оновлення. Курс лекцій.- К.: АДЕФ-Україна», 2010 -572 с.
8. Друкер Питер Епоха разрыва: ориентиры для нашего меняющегося общества: Пер. с англ.- М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2007.-336 с.
9. Жамс Э. История экономических учений.-М.,1983.
10. Кохановский В.П. Философия и методология науки.- М.:Ростов-на-Дону,1999.
11. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження .- Львів, 2001.
12. Орехов А.М. Методы экономических исследований. Учебное пособие.- М.: ИНФРА-М, 2009.-392 с.
13. Селигмен Б. Основные учения современной экономической мысли.- М.,1988.
14. Словарь современной экономической теории/ Общ. ред. У. Пирса. Пер. с англ. М.: ИНФРА, 1997.
15. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Посібник.- К., 2004.

Допоміжна література

1. Задорожний Г.В., Задорожна О.Г. Человекомерная экономическая наука: проблемы методологии. Монография Харьков: ВННОО имени В.И. Вернадского, 2015. – 416 с.
2. Задорожний Г.В., Задорожна О.Г. Соціальне партнерство як сучасний ціннісно-раціональний тренд реалізації імперативу виживання людства на засадах особистісної методології господарствознавства // Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства: Монографія Полтава: ПУЕТ, 2015. – 372 с. - С. 7-32
3. Задорожний Г.В. Духовно-ноосферно-устойчивое хозяйственное развитие как стратегический вектор возрождения украинского общества. Харьков: ВННОО имени В.И. Вернадского, 2015. – 107 с.
4. Задорожний Г.В. Политическая экономия: неизменная измененность предметного поля исследования // Политэкономия: социальные приоритеты. Материалы Первого международного политэкономического конгресса. Т. 1: От кризиса к социально ориентированному развитию: реактуализация политической экономии. – М.: ЛЕНАНД, 2013. – С. 345-361.
5. Задорожний Г.В., Кацуба А.В. Глобализирующееся знание хозяйство: проблемы ренты и квазиренты. – Харьков: Точка, 2013. – 236 с.
6. Духовно-культурні чинники соціоекономічної динаміки. Монографія молодих вчених / Під наук. ред. д. е. н., проф. Г.В. Задорожного, к. е. н., доц. О.І. Давидова. – Харків: Точка, 2013. – 266 с.

7. Китай: опыт сопряжения глобальных и национальных институциональных трансформаций в «посткризисе»: Коллективна монографія. - Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 237 с.

Інформаційні ресурси

Журнал (електронний) «Вопросы политической экономии»

